

SOSYOMETRİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Öğrencinin Adı		Sınıf/No	
----------------	--	----------	--

Sınıfınızdaki hangi arkadaşınızla birlikte pikniğe gitmek istersiniz? Tercih sırasına göre üç isim yazınız.

1.....

2.....

3.....

Öğrencinin Adı Soyadı		Sınıf/No	
-----------------------	--	----------	--

Sınıfınızdaki hangi arkadaşınızla birlikte ders çalışmak istersiniz? Tercih sırasına göre üç isim yazınız.

1.....

2.....

3.....

Öğrencinin Adı Soyadı		Sınıf/No	
-----------------------	--	----------	--

Sınıfınızda en çok birlikte oturmak istediğiniz 3 arkadaşınızın ismini önem sırasına göre yazınız.

1.....

2.....

3.....

Öğrencinin Adı Soyadı		Sınıf/No	
-----------------------	--	----------	--

Sınıfınızda görevlendirildiğiniz bir projede çalışırken, yanınızda olmasını istediğiniz 3 arkadaşınızın ismini önem sırasına göre yazınız.

1.....

2.....

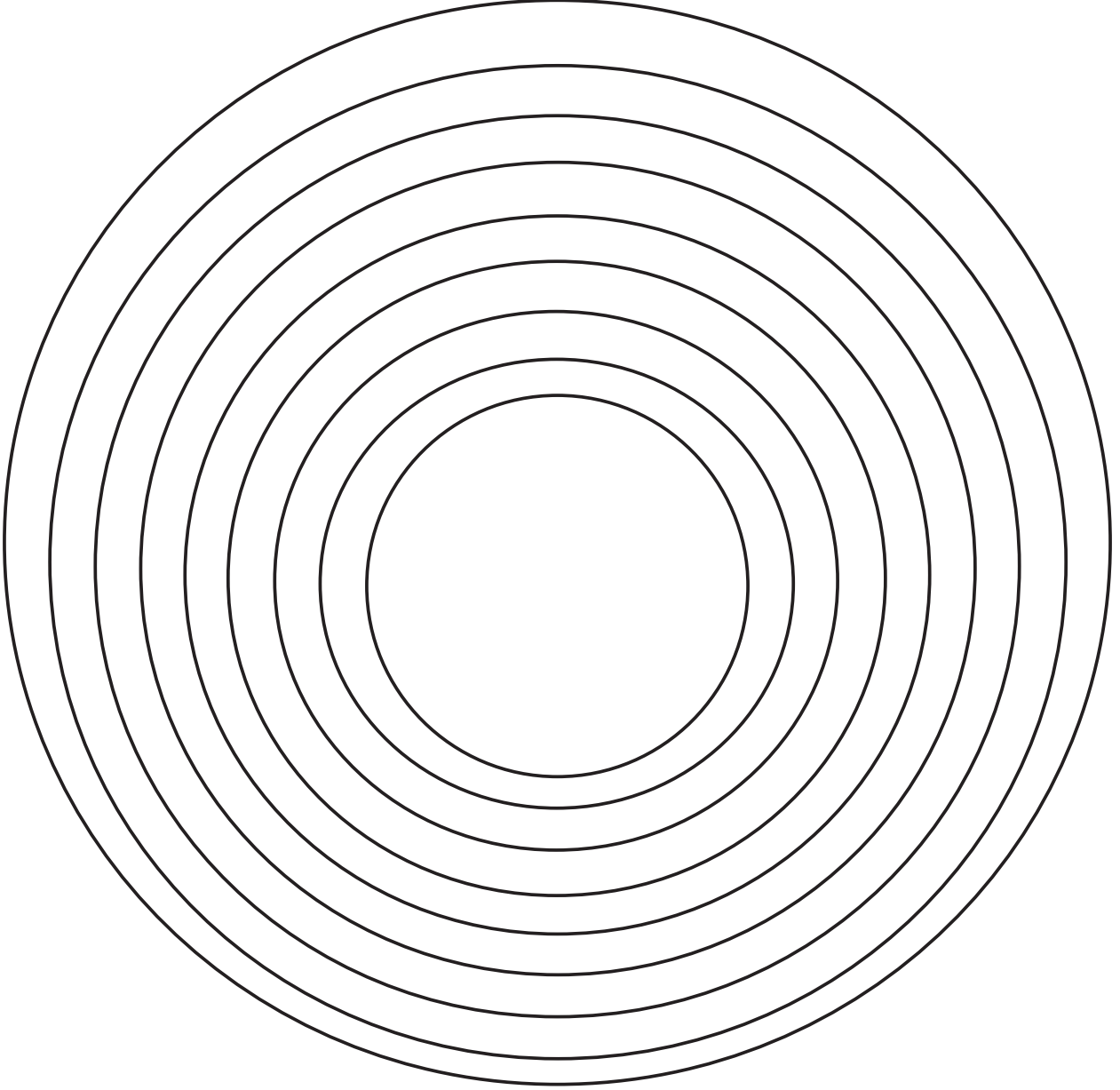
3.....

SOSYOGRAM

Tarih:

B.G.G.9.a

1. TERCİH == Kırmızı kalem
2. TERCİH == Mavi kalem
3. TERCİH == Siyah kalemle çizilebilir.

SOSYOMETRİ YÖNERGESİ

KULLANIM AMACI: Bir sınıfın veya belli bir grubun sosyal yapısını ve uyumunu, bireylerin sosyal gelişimini, grup üyelerinin grup içindeki yerini belirlemek amacıyla kullanılır. Grupta öğrencilerin birbirlerine olan sosyal mesafelerini, arkadaşları arasındaki yerlerini, içe-dışa dönük, yalnız kalan ve lider olan öğrencileri, sınıf içindeki gruplaşmaları öğrenmek vs. amacıyla kullanılır.

UYGULAYICI: Sınıf şube rehber öğretmeni veya okul rehberlik öğretmeni tarafından uygulanabilir.

HEDEF KİTLE: 3. 4. 5. 6. 7 ve 8. sınıflar ile ortaöğretim kademesindeki tüm öğrencilere uygulanabilir.

UYGULAMA SÜRECİ: Bu tekniğin uygulanabilmesi için, sınıftaki öğrencilerin birbirlerini iyi tanımasını gerektirir. Dolayısıyla eğitim-öğretim yılı başında uygulanması önerilmez.

Uygulayıcı formu öğrencilere dağıtır, formun yönergesini okur ve uygulanmasını sağlar. Öğrencilere yazdıkları isimleri kimseye göstermemeleri, cevap kâğıdına en fazla 3 isim yazmaları, yazabilecekleri bir arkadaşları yoksa kâğıdı boş bırakmaları söylenir. İstedikleri arkadaşlarını, o gün sınıfta yoksa da yazmaları ve sınıf dışından arkadaşlarını yazmamaları gerektiği belirtilir. Sosyometrinin 30-40 kişiyi geçmeyen gruplarda uygulanması, değerlendirilmesi ve yorumlanmasını kolaylaştıracaktır. Sosyometri uygulamaya başlanmadan önce, hangi amaçla kullanılacağı ve hangi türde bilgi edinilmek istendiğine karar verilerek, formdaki sorular amaca göre hazırlanmalıdır.

PUANLAMA VE SOSYOGRAM HAZIRLAMA: Öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre, kimleri tercih ettikleri ve tercih etme dereceleri tercih değerlendirme tablosuna yazılır. Bu işlem her öğrenci için yapılır. Öğrencilerin tercih edilme derecelerine göre puan verilir.

1. sırada tercih edilen öğrenci için: 3 puan,

2. sırada tercih edilen öğrenci için: 2 puan,

3. sırada tercih edilen öğrenci için: 1 puan,

Hiç tercih edilmeyenler için: 0 puan verilerek toplam puan bölümüne yazılır.

Sosyometri değerlendirme tablosuna göre grup üyelerinin birbirleriyle olan ilişkilerini göstermek amacıyla sosyogram hazırlanır. Sosyogram hazırlanırken yeterli büyüklükte kağıt ya da karton kullanılır, kişiler tanıtıcı sıra numarası ya da adının baş harfleriyle, kız ve erkek öğrenciler ayrı sembollerle gösterilir. Tek yönlü oklar tek yönlü tercihleri, çift yönlü oklar ise karşılıklı tercihleri belirtmek için kullanılır. Birinci tercih kırmızı kalemle, ikinci tercih mavi kalemle, üçüncü derece tercihler siyah kalemle çizilmiş oklarla gösterilir. Sosyogramın çizilirken değerlendirme tablosundaki bilgiler esas alınarak, seçilme sıralarına göre en fazla puan alan yani en çok tercih edilen birey merkeze yerleştirilerek başlanır. Buradan sınırlı aralıklarla diğer bireylere geçilerek her bireyin tercih etme ve edilme durumları oklarla birleştirilerek bir örümcek ağı gibi "sosyogram" oluşturulur.

SOSYOGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlanan sosyogram sınıftaki etkileşim örüntüsü hakkında şu bilgileri verebilir:

Liderler: Bunlar sınıfta ya da grupta bulunan diğer üyeler tarafından en çok tercih edilen dolayısıyla fikirlerine başvuru ve kararlarına uyulan kişilerdir.

Yalnızlar: Sınıfta veya gruptaki üyelerden hiç biri tarafından seçilmemiş kimselerdir. Öğrencinin kendisi ve ailesi ile görüşmeler yapılarak onu yalnızlığa iten nedenler araştırılmalıdır.

Çekimserler: Arkadaşları tarafından yazıldığı halde kendisine verilen sayıda arkadaş adı yazmada çekimser davrananlardır.

Tutarsızlar: Kendilerini isteyenleri istemeyip başkalarını isteyenlerdir.

Klikler: Gruptan soyutlanmış ama kendi aralarında ilişkili, yani birbirlerini seçen alt gruplardır ve grubun bütünlüğünü bozabilirler. Yorumlama yapılırken klikleri oluşturan öğrencilerin hangi nedenlerle bir araya geldikleri araştırılmalıdır.

Sosyogram ilişkilerin nedenleri hakkında bilgi vermemektedir. Bu nedenle sosyogram değerlendirmesinin daha anlamlı olabilmesi ve uygun yardımı sunabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aramak önemlidir:

- Öğrenciler arasında gruplaşmalar, klikler var mıdır? Bu kliklerin nedeni nedir?
- Sınıfta bir bütünlük var mı, kopukluklar söz konusu mu?
- Üyeler arasında 1., 2. ve 3. derece yakınlaşmalar var mıdır? Bu yakınlaşmalar ne anlama gelmektedir?
- Lider olduğu gözlemlenen öğrenci ya da öğrencilerin beden, zihin, sosyal, duygusal ve kişilik özellikleri nelerdir? Bu özellikler toplumca beğenilen özellikler mi yoksa bunun karşıtı mıdır? Liderler sınıf dinamiklerini nasıl etkilemektedir?
- Öğrencilerin lider olarak seçtikleri kimsede kullandıkları değerler, standartlar veya kriterler nelerdir?
- Grupta istenmeyen öğrencilerin istenmeme nedenleri nelerdir?